

Romuald Cudak

III Kongres Polonistyki Zagranicznej : garść informacji

Postscriptum nr 2(52), 6-8

2006

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

III Kongres Polonistyki Zagranicznej. Garść informacji

W dn. 9-10 czerwca 2006 roku w Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu odbył się Kongres Polonistyki Zagranicznej. Było to już trzecie tego typu spotkanie polonistów zagranicznych i krajowych.

Pierwszy Kongres Polonistyki Zagranicznej miał miejsce w dn. 4-6 września 1998 roku. Odbywał się w pomieszczeniach Uniwersytetu Warszawskiego, został zorganizowany przez Komitet Nauk o Literaturze Polskiej PAN, Wydział Polonistyki Uniwersytetu Warszawskiego przy współudziale Instytutu Badań Literackich PAN, Uniwersytetu Jagiellońskiego i Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej. Komitetowi Organizacyjnemu przewodniczyła prof. dr hab. Alina Nowicka-Jeżowa.

Początkowo było to od dawna oczekiwane spotkanie polonistów zagranicznych i krajowych. Oni właśnie postanowili nadać spotkaniu tytuł Pierwszego Kongresu Polonistyki Zagranicznej z nadzieją, że Kongres od tej pory będzie odbywał się cyklicznie. W czasie trwania Kongresu uczestnicy podjęli jeszcze kilka innych uchwał, tworząc między innymi Międzynarodowy Naukowy Komitet Studiów Polonistycznych.

Obrady Kongresu utrwala tom *Polonistyka na świecie* pod red. naukową Stanisława Dubisza, Aliny Nowickiej-Jeżowej i Jerzego Świącha wydany w Warszawie w 2001 r. Została w nim pomieszczona bogata kronika Kongresu, notująca m.in. referat wstępny wygłoszony przez Alinę Nowicką-Jeżową i uchwały podjęte na Kongresie (nadanie spotkaniu tytułu Pierwszego Kongresu Polonistyki Zagranicznej, utworzenie Międzynarodowego Naukowego Komitetu Studiów Polonistycznych), wykaz osobowy uczestników Kongresu. W częściach następnych tom zawiera rejestr zagranicznych ośrodków polonistycznych i prezentacje najważniejszych z nich, sporządzone na ogół przez kierowników tych ośrodków, a wreszcie rejestr publikacji naukowych badaczy pracujących za granicą. Wskazuje więc książ-

ka na istotny udział warszawskiego Kongresu w zakresie formalnej i praktycznej integracji środowiska zagranicznej polonistyki.

Drugi Kongres Polonistyki Zagranicznej odbył się w Uniwersytecie Gdańskim w dn. 28 czerwca - 1 lipca 2001 r. (lista uczestników, tematy wystąpień na stronie www.fh.ug.gda.pl w zakładce: konferencje i seminaria). Kongres był organizowany przez Komitet Nauk o Literaturze Polskiej PAN, Uniwersytet Gdański, Towarzystwo Literackie im. Adama Mickiewicza i powstały w Warszawie na I Kongresie – Międzynarodowy Naukowy Komitet Studiów Polonistycznych. Komitetowi Organizacyjnemu przewodniczyła prof. dr hab. Małgorzata Czermińska. Kongresowe wystąpienia i dyskusje dotyczyły trzech tematów: 1) Interdyscyplinarność a tożsamość studiów polonistycznych, 2) Świadomość narodowa – świadomość europejska – świadomość uniwersalna. Przekraczanie granic, 3) Syntezy podreżnikowe – sposoby przekazywania wiedzy polonistycznej. Obrady miały charakter dyskusji panelowych i toczyły się w ramach czterech zespołów tematycznych: historia literatury, lingwistyka, sprawy organizacji studiów polonistycznych za granicą, kulturoznawstwo. II Kongres uchwalił również Statut Międzynarodowego Naukowego Komitetu Studiów Polonistycznych.

Organizatorami III Kongresu Polonistyki Zagranicznej byli: Międzynarodowy Naukowy Komitet Studiów Polonistycznych, Komitet Nauk o Literaturze PAN, Instytut Badań Literackich PAN, Instytut Filologii Polskiej UAM. Komitetowi Organizacyjnemu przewodziła dr hab. Katarzyna Meller. Kongres obradował pod hasłem: *Literatura, kultura i język polski w kontekstach i kontaktach światowych*.

Organizatorzy podzielili obrady na obrady plenarne (9 wystąpień rozpoczynających i kończących Kongres) oraz na obrady w sekcjach i wystąpienia pozaplenarne poświęcone certyfikacji znajomości języka polskiego jako obcego. Wystąpienia zaplanowano w 10 sekcjach: *Polonistyka za granicą* (15 referatów), *Wokół stereotypów narodowych* (8 referatów), *Sporne problemy współczesnej kultury* (18 referatów), *Słowo, obraz, media* (9 referatów), *Językoznawcze poszukiwania* (12 referatów), *Wokół językowego obrazu świata* (7 referatów), *Literatura polska z perspektywy światowej* (13 referatów), *Polskie dialogi z literaturą obcą* (6 referatów), *Historyczne rozpoznania* (7 referatów), *Współczesna literatura polska* (4 referaty).

Jak się wydaje, reprezentowane na Kongresie były najważniejsze zagraniczne ośrodki polonistyczne, znaczące swoim udziałem w badaniach naukowych, aczkolwiek słabo widoczna była polonistyka amerykańska. Liczne były wystąpienia krajowe. Uderzającym faktem był udział w Kongresie badaczy młodych. Obok znanych profesorów polonistów, zwłaszcza

z Europy, referaty wygłaszali młodzi doktorzy zagranicznych polonistyk oraz lektorzy z Polski pracujący w tych ośrodkach. Można również rzec, że Kongresowe wystąpienia w sposób znaczący stanowiły innowacyjne opracowania zagadnień z zakresu języka, literatury i kultury polskiej, stosując w większości nowe metody i metodologie w ramach badań nad tym obszarem problemów. Udowodniały, że zagraniczna polonistyka nie tylko nie jest uboższą siostrą krajowej, ale na swój sposób konkurentką, od której krajowi badacze mogą się wiele nauczyć i od której wiele mogą skorzystać. Referaty Kongresowe będą udostępnione na internetowych stronach Kongresu, zapowiedziano również publikację książkową materiałów.

Istotnym wydarzeniem trzeciego Kongresu było także rozwiązanie Międzynarodowego Naukowego Komitetu Studiów Polonistycznych i powołanie nowej instytucji – Międzynarodowego Stowarzyszenia Studiów Polonistycznych. W skład zarządu Komitetu, którego zadaniem będzie opracowanie statutu, weszli: Andrzej Borowski, Bogdana Carpentier, Małgorzata Czermińska, Elwira Grossman, Krystyna Jaworska, Aleksander Lipatow, Michał Masłowski, Władysław Miodunka, Alicja Nagórko, Alina Nowicka-Jeżowa, Anna Małgorzata Packalén, Rostysław Radyszewski, Héle-ne Włodarczyk. Ogłoszono, że następny Kongres odbędzie się za dwa lata w Krakowie.

Romuald Cudak